

Implementation international financial reporting standard 9, financial instruments, in the insurance industry: challenges and solutions

R. Mirzaeibeirami¹, A. Rahmani^{1,*}, L. Niakan², Sh. Mashayekh³

¹ Department of Accounting, Faculty of Social and Economic, Alzahra University, Tehran, Iran

² Department of Accounting, Faculty of Social and Economic, Alzahra University, Tehran, Iran

³ Department of General Studies of Insurance, Iranian Insurance Research center, Tehran, Iran

⁴ Department of Accounting, Faculty of Social and Economic, Alzahra University, Tehran, Iran

ARTICLE INFO

ABSTRACT

KEYWORDS:

Financial instruments in insurance

Financial reporting in insurance

International Financial Reporting Standard 9

Measurement of financial instruments

BACKGROUND AND OBJECTIVES: Insurance companies have significant investment in financial instruments and a major part of their assets are claims from policyholders and agents, investment in securities and bank deposits. Considering the need for transparency in the presentation of financial assets of insurance companies, the present study identifies the challenges and solutions of implementing the International Financial Reporting Standard (IFRS) No. 9 in the insurance industry.

METHODS: The research is of mixed quantitative and qualitative type. First, by studying the authentic texts, sample financial statements of foreign and domestic insurance companies, the disclosure checklist and comparing them with the financial statements of domestic insurance companies during the years 1398 to 1402, the amount of difference and gap with the current practice in Iran was investigated and based on this, the questionnaire was designed. Questionnaire tools was used to identify challenges and interview with experts in the field was used to provide solutions.

FINDINGS: All the items related to the challenges in the questionnaire were tested and confirmed using the results of the average test of a community (T). Challenges of implementing IFRS 9 in five areas: 1. Measurement and classification, 2. Identification of credit impairment losses, 3. Hedge accounting, 4. Disclosure requirements and 5. General challenges related to financial instruments were identified. Interviews were conducted to provide solutions based on the identified challenges, and finally, using theme analysis, solutions to overcome the challenges were also provided by experts in five areas.

CONCLUSION: The successful implementation of IFRS 9 in the insurance industry requires unity and cohesion among all stakeholders, including professional societies, insurance companies, supervisory bodies, regulators, etc., so that the presented solutions are used to overcome the identified challenges and help to improve the quality of Financial information and transparency in financial reporting of the insurance industry. In other words, the variety of provided solutions by the experts to overcome the identified challenges, indicates that the implementation of IFRS 9 in the insurance industry requires the synergy created by the cooperation of different sciences and specialties; Because in the face of the challenges raised in different fields, the use of diverse and broad expertise will solve the problem. Also, the results of this research, in addition to increasing knowledge in the insurance industry, can be used by authorities supervising insurance companies, accounting standard setters, and the Securities and Exchange Organization for effective planning.

به کارگیری استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۹، ابزارهای مالی، در صنعت بیمه: چالش‌ها و راهکارها راحله میرزائی بیرامی^۱، علی رحمانی^{۲*}، لیلی نیاکان^۳، شهناز مشایخ^۴

^۱ گروه حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی، دانشگاه الزهراء(س)، تهران، ایران

^۲ گروه حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی، دانشگاه الزهراء(س)، تهران، ایران

^۳ گروه مطالعات عمومی بیمه، پژوهشکده بیمه، تهران، ایران

^۴ گروه حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی، دانشگاه الزهراء(س)، تهران، ایران

چکیده

پیشینه و اهداف: شرکت‌های بیمه، سرمایه‌گذاری قابل توجهی در ابزارهای مالی داشته و بخش عمده‌ای از دارایی‌ها را مطالبات از بیمه‌گذاران و نمایندگان، سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار و سپرده‌های بانکی تشکیل می‌دهد. با توجه به لزوم شفافیت در ارائه دارایی‌های مالی شرکت‌های بیمه، پژوهش حاضر به شناسایی چالش‌ها و راهکارهای بکارگیری استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی (ایگم) شماره ۹ در صنعت بیمه می‌پردازد.

کلمات کلیدی:

ابزارهای مالی در بیمه

روش‌شناسی: تحقیق از نوع آمیخته کمی و کیفی می‌باشد. ابتدا با مطالعه متون معتبر، صورت‌های مالی نمونه شرکت‌های بیمه خارجی و داخلی، چک لیست افشا و مقایسه آن‌ها با صورت‌های مالی شرکت‌های بیمه داخلی طی سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۲، میزان تفاوت و شکاف با نحوه عمل فعلی در ایران بررسی شده و بر این مبنای پرسشنامه‌ای طراحی شده است. از ابزار پرسشنامه برای شناسایی چالش‌ها و از مصاحبه با خبرگان و متخصصان حوزه برای ارائه راهکارها استفاده شده است.

استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی^۹

اندازه‌گیری ابزارهای مالی

گزارشگری مالی در بیمه

یافته‌ها: تمامی گویه‌های مربوط به چالش‌ها در پرسشنامه با استفاده از نتایج آزمون میانگین یک جامعه (تی) مورد آزمون قرار گرفته و تایید شدند. چالش‌های پیاده‌سازی ایگم ۹ در پنج حوزه ۱. اندازه‌گیری و طبقه‌بندی، ۲. شناسایی زیان کاهش ارزش اعتباری، ۳. حسابداری مصون‌سازی، ۴. الزامات افشا و ۵. چالش‌های عمومی مربوط به ابزارهای مالی شناسایی شدند. مصاحبه‌ها برای ارائه راهکارها بر مبنای چالش‌های شناسایی شده انجام گرفت و در نهایت با استفاده از تحلیل تم راهکارها برای غلبه بر چالش‌ها نیز در پنج حوزه توسط خبرگان ارائه شده‌اند.

نتیجه‌گیری: پیاده‌سازی موفق ایگم ۹ در صنعت بیمه، مستلزم وحدت و انسجام میان تمامی ذینفعان از جمله جوامع حرفه‌ای، شرکت‌های بیمه، نهادهای ناظر، قانون‌گذاران و ... است تا راهکارهای ارائه‌شده برای غلبه بر چالش‌های شناسایی شده به کارگرفته شود و به بهبود کیفیت اطلاعات مالی و شفافیت در گزارشگری مالی صنعت بیمه کمک کند. به عبارتی، تنوع راهکارهای ارائه شده از سوی خبرگان برای غلبه بر چالش‌های شناسایی شده، بیان‌گر این نکته است که پیاده‌سازی ایگم شماره ۹ در صنعت بیمه نیازمند هم‌افزایی ایجاد شده از همکاری علوم و تخصص‌های مختلف می‌باشد؛ چرا که در برابر چالش‌های مطرح شده در زمینه‌های مختلف، استفاده از تخصص‌های متنوع و وسیع گره‌گشا خواهد بود. همچنین نتایج این پژوهش ضمن ایجاد دانش‌افزایی در صنعت بیمه، می‌تواند در جهت برنامه‌ریزی موثر، توسط مراجع ناظر بر شرکت‌های بیمه، استانداردگذاران حسابداری و سازمان بورس و اوراق بهادار مورد استفاده قرار گیرد.

پیامدها و ابعاد فراگیر اقتصادی و اجتماعی عملکرد شرکت‌های بیمه در سطح کلان و خرد ایجاب می‌کند تا شفافیت در گزارشگری مالی دارایی‌های مالی در این شرکت‌ها مورد توجه قرار گیرد. ناظران، سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان و سایر استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی شرکت‌های بیمه، به اطلاعات قابل فهم، قابل اتکا، قابل مقایسه و مربوط نیاز دارند تا فرایند پاسخگویی به‌درستی انجام گرفته و تصمیم‌گیری اقتصادی آگاهانه و کارایی حاصل شود.

تجربه جهانی نشان می‌دهد، صنعت بیمه به‌عنوان جزئی از صنعت مالی باید رابطه متقابل صحیحی با مجموعه بازار سرمایه داشته باشد. از یک سو، کسب‌وکار بیمه نیازمند بازار سرمایه مستحکم است و از سویی دیگر، وجوه بیمه‌ها مشارکت فعالی در بازار سرمایه دارد (Shkolnyk et al., 2019). براساس آیین‌نامه شماره ۱۰۴ بیمه مرکزی با عنوان «آیین‌نامه سرمایه‌گذاری مؤسسات بیمه»، مؤسسات بیمه درصد مشخصی از ذخایر فنی و ریاضی خود را می‌توانند در اوراق مالی اسلامی، سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس یا فرابورس، و سایر ابزارهای پولی و مالی مورد تایید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران سرمایه‌گذاری کنند. برای حسابداری و گزارشگری این دارایی‌ها، در حال حاضر استاندارد شماره ۲۸ با عنوان «فعالیت‌های بیمه عمومی»، استاندارد شماره ۳۶ با عنوان «ابزارهای مالی: ارائه» و استاندارد شماره ۳۷ با عنوان «ابزارهای مالی: افشا» در شرکت‌های بیمه مورد استفاده قرار می‌گیرد. با توجه به اینکه بخش عمده‌ای از دارایی‌های شرکت‌های بیمه را ابزارهای مالی و مطالبات تشکیل می‌دهند، حسابداری این ابزارهای مالی و مطالبات حائز اهمیت بوده و به‌کارگیری ابگم شماره ۹ منجر به اندازه‌گیری و گزارش دقیق‌تر و شفاف‌تر این دارایی‌ها خواهد شد.

ابگم شماره ۱۷، اولین استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی جامع برای قراردادهای بیمه است و الزام شده است استاندارد مذکور، همراه و همزمان با ابگم شماره ۹ به کار گرفته شود. در راهنمای منتشر شده توسط KPMG (2021) در رابطه با چرایی وابستگی پیاده‌سازی ابگم ۹ و ابگم ۱۷ عنوان شده است که، تعهدات بیمه (ابگم ۱۷) همیشه با ابزارهای مالی (ابگم ۹) در صنعت بیمه مرتبط است. در واقع زمانی که مشتری بیمه‌ای را خریداری می‌کند، تعهد بیمه ایجاد می‌شود و با حق‌بیمه پرداختی، ابزار مالی خریداری می‌شود.

از آنجاکه به‌کارگیری ابگم ۱۷، بدهی‌ها و ابگم ۹، دارایی‌های شرکت‌های بیمه‌ای را تحت تاثیر قرار می‌دهد، برای حفظ تعادل و گزارشگری درست، شرکت‌های بیمه مجازند که تا زمان اجرایی شدن ابگم ۱۷، اجرای استاندارد ابگم ۹ را به تعویق اندازند و به‌عبارتی، هم زمان این دو استاندارد اجرا شود (Gornjak, 2020). در چارچوب ابگم ۱۷، که الزام به ارزش‌گذاری بدهی‌ها به ارزش بازار وجود دارد، اندازه‌گیری دارایی‌های پشتوانه بدهی به ارزش منصفانه می‌تواند نوسانات کلی ترازنامه را کاهش دهد، مشروط بر اینکه دارایی‌ها و بدهی‌ها به‌خوبی تطابق داشته باشند. براساس اعلام سازمان حسابرسی، ابگم ۹ باید تا پایان سال ۱۴۰۲ در ایران اجرایی می‌شد که نبود بسترهای لازم جهت پیاده‌سازی و موانعی مانند هزینه بالای اجراء، مقررات سخت‌گیرانه و پیچیدگی گزارشگری مالی، ضعف سیستم‌های فناوری و منابع انسانی مورد نیاز، قضاوتی و ذهنی بودن اطلاعات، عوامل قانونی و عدم هماهنگی مکانیسم‌های داخلی، عوامل آموزشی، عوامل فرهنگی، سیاسی و اجتماعی، فقدان انجمن‌های حرفه‌ای، مشکلات و مسائل مربوط به اندازه‌گیری ارزش منصفانه و ریسک و ... اجرای آن را با تاخیر مواجه کرده‌است (Movaffag et al., 2020).

ابگم ۹ در جولای ۲۰۱۴، برای حسابداری ابزارهای مالی، منتشر شد و دلیل اصلی انتشار آن شناسایی به‌هنگام خسارت در بحران مالی بود که جایگزین استاندارد بین‌المللی حسابداری (International Accounting Standard) (IAS) شماره ۳۹ با عنوان «بزار مالی: شناخت و اندازه‌گیری» شده است (IASB, 2016). این استاندارد بهبودهای قابل توجهی را در حسابداری ابزارهای مالی معرفی می‌کند. این امر برای واحدهایی که قراردادهای بیمه صادر می‌کنند، بسیار با اهمیت است، زیرا سرمایه‌گذاری قابل توجهی در ابزارهای مالی داشته و بخش عمده‌ای از دارایی‌های شرکت‌های بیمه را مطالبات از بیمه‌گذاران و نمایندگان، سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار و سپرده‌های بانکی تشکیل می‌دهد.

با توجه به لزوم شفافیت در ارائه دارایی‌های مالی شرکت‌های بیمه و چالش‌های پیش رو، در این مقاله تاثیرات به‌کارگیری ابگم شماره ۹ در صنعت بیمه ایران و مسائل و مشکلات حسابداری مرتبط بررسی شده است. سپس با استفاده از نظر خبرگان، به بررسی و ارائه راهکارهای موجود جهت رفع چالش‌های پیاده‌سازی پرداخته شده است. در راستای رسیدن به اهداف پژوهش تحت عنوان "شناسایی چالش‌های به‌کارگیری ابگم ۹ در صنعت بیمه و ارائه راهکارها، پاسخ به سوالات زیر مطرح شده است:

۱. قلمرو IFRS ۹ و الزامات آن برای شرکت‌های بیمه چگونه است؟
۲. در مقایسه وضعیت فعلی حسابداری شرکت‌های بیمه با الزامات IFRS ۹ چه شکاف و فاصله عملیاتی وجود دارد؟
۳. با توجه به شکاف تعیین‌شده و میزان تغییرات مورد نیاز، چالش‌های پیش رو چیست؟
۴. در راستای ارائه راه‌حل، برای به‌کارگیری IFRS ۹ در ایران، چه اقداماتی از سمت بیمه مرکزی به‌عنوان نهاد ناظر و مقررات‌گذار و از سمت شرکت‌ها ضروری است؟

مبانی نظری

استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۹ در صنعت بیمه

ابگم ۹ یک استاندارد مبتنی بر اصول با اطلاعات آینده‌نگر است که در حسابداری تازگی داشته و در استانداردهایی مانند ابگم ۱۶ (اجاره‌ها) و ابگم ۱۱۷ (قراردادهای بیمه) ظهور پیدا کرده است. ابگم ۹ برای نخستین بار از ۱ ژانویه ۲۰۱۸ در کلیه شرکت‌ها به جز شرکت‌های بیمه، قابل اجرا شد و شرکت‌های بیمه از ابتدای سال ۲۰۲۳ ملزم به بکارگیری آن شدند.

ابزارهای مالی (دارایی‌ها و بدهی‌های مالی) در طبقه‌بندی اقلام صورت‌وضعیت مالی، بسیار گسترده هستند و یادداشت‌های توضیحی مهم در صورت‌وضعیت مالی مربوط به این ابزارها می‌باشد. هدف ابگم شماره ۹، تجویز اصولی برای گزارشگری مالی دارایی‌ها و بدهی‌های مالی است. ابزارهای مالی، قراردادهایی است که برای یک طرف دارایی مالی و برای طرف دیگر بدهی مالی یا حقوق مالکانه ایجاد می‌کند. ابگم ۹ با تمرکز بر گزارشگری، پیامدهای گسترده‌ای برای ذی‌نفعان از نظر مدل‌سازی، داده‌ها، فرآیندها و سیستم‌ها دارد و در نهایت منجر به تغییراتی در صورت‌های مالی با الزامات افشای سخت‌گیرانه‌تر می‌شود.

ابگم ۹ به مبانی اندازه‌گیری ارزش و کاهش ارزش اعتباری ابزارهای مالی می‌پردازد. طبق این استاندارد، مبانی اندازه‌گیری، ارزش منصفانه یا ارزش بازار است و کاهش ارزش اعتباری ابزارهای مالی با استفاده از برآورد زیان اعتباری موردانتظار اندازه‌گیری می‌شود. رایج‌ترین شیوه حسابداری ارزش منصفانه، ارزش خروجی یا مبلغی است که از فروش دارایی حاصل می‌شود. مطابق استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۳، ارزش منصفانه در تاریخ گزارشگری، برابر با قیمت فروش دارایی در معامله منظم میان فعالان بازار می‌باشد و در صورت عدم دسترسی به قیمت قابل‌مشاهده، از رویکردهای درآمدی برای تعیین ارزش منصفانه استفاده خواهد شد (Oyewo, 2020).

الزامات جدید و تفاوت‌های ابگم ۹ در صنعت بیمه، در چهار حوزه قابل‌بررسی است: (۱) طبقه‌بندی و اندازه‌گیری؛ (۲) کاهش ارزش؛ (۳) حسابداری مصون‌سازی؛ و (۴) الزامات جدید ارائه و افشا.

(الف) طبقه‌بندی و اندازه‌گیری: در نگاه اول، طبقه‌بندی و اندازه‌گیری طبق ابگم ۹ ممکن است تفاوت‌چندانی با استانداردهای فعلی نداشته باشد. با این حال، یک نگاه دقیق‌تر نشان می‌دهد اطلاعات مورد نیاز و روش گزارش‌دهی کاملاً متفاوت است. مطابق الزامات ابگم ۹، دارایی‌های مالی با در نظر گرفتن مدل کسب‌وکار (Business Model) و آزمون جریان نقدی قراردادی Solely Payments of Principal (and Interest) (SPPI)، در سه طبقه قرار می‌گیرند: بهای مستهلک‌شده، ارزش منصفانه از طریق سود و زیان جامع، و ارزش منصفانه از طریق سود یا زیان دوره. اصطلاح مدل کسب‌وکار یا مدل تجاری، به نحوه مدیریت دارایی‌های مالی بیمه‌گر برای ایجاد جریان‌های نقدی اشاره دارد. یعنی مدل کسب‌وکار بیمه‌گر تعیین می‌کند که آیا جریان‌های نقدی ناشی از وصول جریان‌های نقدی قراردادی، فروش دارایی‌های مالی یا هر دو است. مدل کسب‌وکار در سطحی تعیین می‌شود که نشان دهد که چگونه گروه‌های دارایی‌های مالی برای دستیابی به یک هدف تجاری خاص، همراه با یکدیگر مدیریت می‌شوند. مدل کسب‌وکار بیمه‌گر، به مقاصد مدیریت برای هر ابزار جداگانه بستگی ندارد. ارزیابی در سطح واحد تجاری انجام نمی‌شود و یک بیمه‌گر ممکن است بیش از یک مدل کسب‌وکار برای مدیریت دارایی‌های مالی داشته باشد و یک واحد تجاری ممکن است پرتفویی از سرمایه‌گذاری‌ها را برای وصول جریان‌های نقدی قراردادی نگهداری و مدیریت کند و پرتفوی دیگری را به منظور مبادله، جهت تحقق تغییرات ارزش منصفانه مدیریت نماید.

اگرچه ابگم ۹ بیان می‌کند که مدل کسب‌وکار یک بیمه‌گر برای مدیریت دارایی‌های مالی یک واقعیت است، اما همچنین اذعان می‌کند که ارزیابی مدل کسب‌وکار مدیریت دارایی‌های مالی خاص، مستلزم قضاوت است و بیمه‌گران هنگام تعیین مدل کسب‌وکار باید تمام شواهد مربوط و عینی موجود در تاریخ ارزیابی را شناسایی و ارزیابی کنند (KPMG, 2021).

جدول ۱ ویژگی‌های کلیدی انواع مدل کسب‌وکار و طبقه‌بندی و اندازه‌گیری حاصل را مطابق ابگم ۹ خلاصه می‌کند (pwc, 2014).

جدول ۱: ویژگی‌های کلیدی انواع مدل کسب‌وکار و طبقه‌بندی و اندازه‌گیری مطابق ابگم ۹

Table 1: Key features of business model types and classification and measurement according to IFRS 9

اندازه‌گیری	ویژگی‌های اصلی	مدل کسب‌وکار
Measurement	Key features	Business Model
بهای مستهلک‌شده	هدف، نگهداری دارایی‌های مالی برای وصول جریان‌های نقدی قراردادی است.	نگهداری برای وصول جریان‌های نقدی قراردادی
Amortised cost	The objective is to hold financial assets to collect contractual cash flows.	Held to collect contractual cash flows

ارزش منصفانه از طریق سایر اقلام سود جامع	هم وصول جریان‌های نقدی قراردادی از دارایی‌های مالی و هم فروش آنها برای دستیابی به هدف مدل کسب‌وکار ضروری است.	نگهداری برای وصول جریان‌های نقدی قراردادی و فروش
Fair Value through Other Comprehensive Income (FVOCI)	Both collecting contractual cash flows from and sales of financial assets are integral to achieving the business model's objective.	Held to collect contractual cash flows and sale
ارزش منصفانه از طریق سود و زیان	مدل کسب‌وکار نه برای وصول جریان‌های نقدی قراردادی نگهداری می‌شود و نه برای وصول و فروش.	سایر مدل‌های کسب‌وکار، مانند: خرید و فروش، مدیریت دارایی‌ها براساس ارزش منصفانه و به‌حداکثر رساندن جریان‌های نقدی از طریق فروش
Fair Value Through Profit or Loss (FVTPL)	Business model is neither held-to-collect nor held to collect and for sale.	Other business models, including: trading, managing assets on a fair value basis and maximising cash flows through sale

تعیین اینکه آیا جریان‌های نقدی اوراق بهادار صرفاً پرداخت اصل و بهره هستند، نیازمند بررسی تخصصی می‌باشد. اصل به‌عنوان مبلغ اولیه‌ای تعریف می‌شود که باید به دارنده اوراق بدهی پرداخت شود، و ممکن است در سررسید بازپرداخت شود یا در طول عمر اوراق از قبل پرداخت شود. بهره در واقع جبرانی برای ارزش زمانی پول و ریسک اعتباری است که می‌تواند شامل در نظر گرفتن ریسک‌های اساسی وام مانند؛ نقدشوندگی و هزینه‌ها باشد. اکثر اوراق بهادار رایج، احتمالاً این آزمون را پشت سر می‌گذارند، اما دارایی‌های دیگر ممکن است نیاز به بررسی بیشتری داشته باشند.

در ارزیابی اینکه آیا جریان‌های نقدی قراردادی فقط شامل پرداخت‌های اصل و بهره مربوط به مانده مبلغ اصل هستند، شرایط قراردادی ابزار در نظر گرفته می‌شود و شامل ارزیابی این واقعیت است که آیا دارایی مالی دارای شرایط قراردادی است که می‌تواند زمان یا مقدار جریان‌های نقدی قراردادی را به‌گونه‌ای تغییر دهد که این شرط را برآورده نکند. در انجام این ارزیابی مواردی مانند رویدادهای احتمالی که مقدار یا زمان جریان‌های نقدی را تغییر می‌دهد، ویژگی‌های اهرمی، ویژگی‌های تمدید و تسویه قبل از سررسید، شرایطی که ادعای شرکت را نسبت به جریان‌های نقدی از دارایی‌های مشخص محدود می‌کند و ویژگی‌هایی که ارزش زمانی پول را تغییر می‌دهند (مثلاً تنظیم مجدد دوره‌ای نرخ بهره) لحاظ می‌شود.

در حال حاضر در ایران، سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار و سپرده‌های بانکی به دو طبقه سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت و سرمایه‌گذاری‌های جاری تقسیم شده است. طبقه مربوط به سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت شامل سه گروه سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار، سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌ها و سایر سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت می‌باشد که به بهای تمام‌شده با کسر کاهش ارزش انباشته هر یک از سرمایه‌گذاری‌ها اندازه‌گیری می‌شوند. در طبقه سرمایه‌گذاری‌های جاری، دو گروه سرمایه‌گذاری‌های سریع‌العمل در بازار و سایر سرمایه‌گذاری‌های جاری وجود دارد که طبقه اول به ارزش اقل بهای تمام‌شده و خالص ارزش فروش مجموع سرمایه‌گذاری‌ها و طبقه دوم به ارزش اقل بهای تمام‌شده و خالص ارزش فروش هر یک از سرمایه‌گذاری‌ها گزارش می‌شوند.

با توجه به تفاوت در نحوه عمل فعلی شرکت‌های بیمه در ایران و الزامات ابگم ۹، موارد مبهم و سوال‌برانگیز در خصوص طبقه‌بندی و اندازه‌گیری ابزارهای مالی وجود دارد که نیاز به بررسی تخصصی و موشکافانه دارد.

(ب) کاهش ارزش: در حال حاضر در ایران، کاهش ارزش دارایی‌های مالی براساس استاندارد حسابداری ۱۵ و آیین‌نامه شماره ۱۰۱ انجام شده و در پایان هر دوره گزارشگری، در صورت وجود هر گونه نشانه‌ای دال بر امکان کاهش ارزش دارایی‌ها، آزمون کاهش ارزش صورت می‌گیرد. ولی ابگم ۹، مدل کاهش ارزش جدیدی را تحت‌عنوان زیان اعتباری موردانتظار (ECL) (Expected Credit Loss) برای بیمه‌گران ارائه می‌کند که به‌طور قابل‌توجهی با مدل زیان تحمل‌شده متفاوت است و ممکن است منجر به شناسایی زودتر زیان‌های اعتباری شود. این مدل آینده‌نگری بیشتری داشته و مبتنی بر اصول می‌باشد که قضاوت بالاتری می‌طلبد و موجب تقویت بنیه‌مالی شرکت‌های بیمه خواهد شد. همچنین مدل زیان اعتباری موردانتظار، تحت‌تأثیر عوامل مختلفی از جمله رتبه اعتباری ناشر و شرایط کلان اقتصادی است و داشتن یک رویکرد نامناسب برای محاسبه آن، می‌تواند باعث ایجاد مقدار اضافی شود که بر تخصیص سرمایه در سایر عملکردهای تولید درآمد تأثیر می‌گذارد. طبق این رویکرد، شناسایی زیان اعتباری مطالبات مستلزم رخدادهای زیان‌آور نیست، بلکه براساس احتمال ریسک اعتباری، برآورد می‌شود. این رویکرد، اطلاعات به‌موقعی ارائه می‌کند، هر چند که قابلیت‌اتکای آن به میزان اطلاعات تاریخی نیست؛ به‌عبارتی جبران قابلیت‌اتکا از طریق استفاده از اطلاعات وسیع‌تر نظیر سیستم‌های مدیریت ریسک، موسسات اعتبارسنجی، داده‌ها و پیش‌بینی‌های اقتصادی قابل‌اتکا انجام می‌گیرد (Beerbaum, ۲۰۱۵).

در گزارش (۲۰۲۱) KPMG، دامنه کاربرد الزامات مربوط به مدل کاهش ارزش، معرفی شده در ابگم ۹ به‌صورت زیر بیان شده است:

- دارایی‌های مالی شامل وام‌ها، دریافتی‌های تجاری و اوراق بدهی؛ که ابزار بدهی هستند و به بهای مستهلک‌شده یا ارزش منصفانه از طریق سود و زیان جامع اندازه‌گیری می‌شوند.
 - تعهدات وام؛ که به بهای مستهلک‌شده اندازه‌گیری نشده و به ارزش منصفانه از طریق سود و زیان جامع اندازه‌گیری می‌شوند.
 - قراردادهای تضمین مالی صادرشده؛ که در محدوده استاندارد ابگم ۹ هستند و به بهای مستهلک‌شده اندازه‌گیری نمی‌شوند.
 - مطالبات اجاره در محدوده ابگم ۱۶؛
 - دارایی‌های قراردادی در محدوده ابگم ۱۵.
- در واقع، مطابق ابگم ۹، واحد تجاری باید الزامات کاهش ارزش را برای دارایی‌های مالی اندازه‌گیری‌شده به بهای مستهلک‌شده یا ارزش منصفانه از طریق سود و زیان جامع، نظیر وام، اوراق بدهی یا اوراق قرضه، مطالبات تجاری، مطالبات اجاره، تعهدات وام و قراردادهای تضمین مالی به کار گیرد. مطابق **جدول ۲**، مدل کاهش ارزش زیان اعتباری موردانتظار، سه مرحله‌ای است که سه عامل دوره زمانی، شناسایی درآمد و وضعیت ریسک تعیین‌کننده هستند.

جدول ۲: مدل سه مرحله‌ای زیان اعتباری موردانتظار در ابگم ۹ (Sy and Petitjean, ۲۰۱۶)

Table ۲: The three-stage model of expected credit loss in IFRS ۹

مرحله سوم	مرحله دوم	مرحله اول	عوامل تعیین‌کننده
Third Stage	Second Stage	First Stage	Determining factors
زیان اعتباری برای کل عمر Lifetime ECL	زیان اعتباری برای کل عمر Lifetime ECL	زیان اعتباری مورد انتظار در ۱۲ ماه آتی ۱۲ month ECL	دوره زمانی در نظر گرفته‌شده The time period considered
حاصل‌ضرب نرخ بهره موثر در مبلغ خالص ارزش دفتری	حاصل‌ضرب نرخ بهره موثر در مبلغ ناخالص ارزش دفتری	حاصل‌ضرب نرخ بهره موثر در مبلغ ناخالص ارزش دفتری	شناسایی درآمد Income Recognition
Effective interest on net carrying amount	Effective interest on gross carrying amount	Effective interest on gross carrying amount	وضعیت ریسک Risk Status
شواهد عینی کاهش ارزش وجود دارد. There is objective evidence of impairment.	ریسک نسبت به شناخت اولیه ابزار مالی، افزایش چشم‌گیر داشته است. Risk on a financial instrument has increased significantly since initial recognition.	ریسک نسبت به شناخت اولیه ابزار مالی، افزایش چشم‌گیر نداشته است. Risk on a financial instrument didn't have increased significantly since initial recognition.	

مطابق با آیین‌نامه شماره ۶۹ و رهنمودهای انجمن بین‌المللی اکچوئران، انواع ریسک‌های بااهمیت در صنعت بیمه عبارتند از: ریسک بیمه‌گری، ریسک اعتباری، ریسک نقدینگی، ریسک بازار و ریسک عملیاتی. ریسک بیمه‌گری، همان پذیرش ریسک و تعهد در مقابل خسارات احتمالی می‌باشد که کسب‌وکار اصلی شرکت بیمه است. ریسک اعتباری، به دلیل احتمال عدم انجام تعهدات مالی توسط طرف‌های معامله از جمله بیمه‌گذاران، بیمه‌گران اتکایی، گیرندگان تسهیلات و ... ایجاد می‌شود و منشأ اصلی آن، عوامل داخلی نظیر ضعف مدیریت در وصول مطالبات و کنترل داخلی یا عوامل خارجی از جمله رکود اقتصادی و بحران سیاسی و اجتماعی شناخته شده است. ریسک اعتباری ریسک بسیار با اهمیت در حوزه مربوط به ابزارهای مالی می‌باشد که در فرآیند به‌کارگیری مدل زیان اعتباری موردانتظار، تعیین‌کننده است. ریسک نقدینگی، به دلیل عدم کفایت دارایی‌های جاری جهت ایفای تعهدات ایجاد می‌شود. ریسک بازار از تغییر یا نوسان در قیمت بازار دارایی‌ها و بدهی‌ها ایجاد می‌شود و شرکت‌های بیمه به‌واسطه سرمایه‌گذاری حق بیمه دریافتی، با ریسک بازار مواجه بوده و این موضوع از اهمیت زیادی برخوردار است. ریسک عملیاتی، خسارت‌های مستقیم یا غیرمستقیم ناشی از عدم کارایی فرآیندهای داخلی، افراد، سیستم‌ها و عوامل بیرونی می‌باشد.

(ج) حسابداری پوششی یا مصون‌سازی: در ابگم ۹، انعطاف‌پذیری بیشتری در خصوص انواع معاملات، ابزارها و اجزای ریسک ارقام غیرمالی واجد شرایط برای حسابداری مصون‌سازی معرفی شده‌است. هدف حسابداری مصون‌سازی، انعکاس تاثیر فعالیت‌های مدیریت ریسک واحد تجاری در صورت‌های مالی است. این فعالیت‌ها، برای مدیریت آسیب‌پذیری از ریسک‌های خاصی که می‌توانند سود و زیان دوره یا سایر ارقام سود و زیان جامع را تحت تاثیر قرار دهند، از ابزارهای مالی استفاده می‌کنند. حسابداری پوششی با مدیریت ریسک همسو بوده و

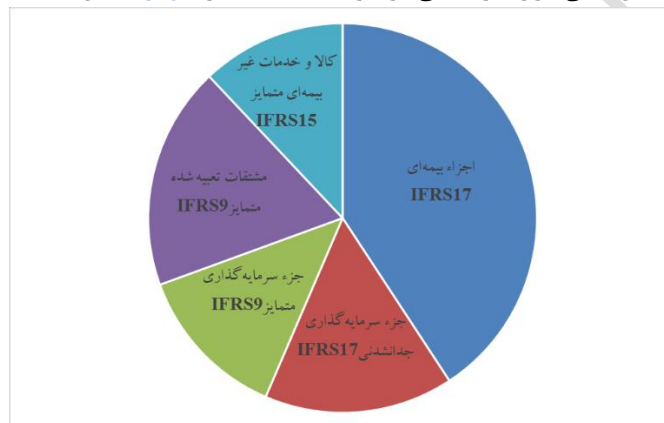
تحت الزام ابگم ۹، تاثیر فعاليت‌های مدیریت ريسک باید در صورت‌های مالی منعکس شود. در حال حاضر در صورت‌های مالی شرکت‌های بیمه ایرانی، حسابداری مصون‌سازی هنوز در ابتدای راه بوده و اقدام چندانى در این خصوص انجام نمی‌گیرد.

(د) الزامات جدید ارائه و افشا، مانند افشاء اطلاعات مقایسه‌ای و تقویت افشا در گزارشگری: ابگم ۹ شامل معافیت‌های خاصی از کاربرد کامل رویکرد گذشته‌نگر است. این موارد شامل معافیت از الزام به ارائه مجدد اطلاعات مقایسه‌ای در مورد طبقه‌بندی و اندازه‌گیری، از جمله کاهش ارزش می‌باشد. شرکت‌های بیمه موظفند کلیه دارایی‌ها و بدهی‌های خود نظیر وام‌های اعطایی به کارکنان و نمایندگان، اوراق بدهی اندازه‌گیری شده به بهای مستهلک‌شده، و مطالبات از بیمه‌گذاران و بیمه‌گران اتکایی را در یادداشت‌های همراه صورت‌های مالی افشا کنند. در خصوص افشا در گزارشات شرکت‌های بیمه ایرانی، برخی اطلاعات در قسمت یادداشت‌ها افشا می‌شود که البته با سطح افشا مطابق ابگم ۹ فاصله داشته و نیازمند تقویت و تکامل می‌باشد.

علاوه بر موارد فوق، ابگم ۹ اثر معنادار و چندجانبه بر چشم‌انداز مدیریتی سازمان خواهد داشت و به دلیل تمایزات موجود در تعاریف و الزامات ابگم ۹ و ماهیت خاص حسابداری و گزارشگری مالی صنعت بیمه، دامنه تاثیرگذاری وسیع بوده و پیاده‌سازی موفق آن نیاز به تلاش قابل توجهی دارد و چالش‌هایی در این زمینه مطرح خواهد شد. به عبارتی، وظیفه مدیریت در شرکت‌های بیمه ایجاب می‌کند به دقت مدیریت و برنامه‌ریزی کنند تا اطمینان حاصل شود که تمام رویدادها به خوبی کنترل می‌شوند (KPMG, ۲۰۱۵).

موارد کاربرد ابگم ۹ در صنعت بیمه:

مرزهای به کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در شرکت‌های بیمه، در نمودار ۱ بیان شده است.

نمودار ۱: مرزهای به کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در شرکت‌های بیمه (Ernst & Young, ۲۰۱۸)

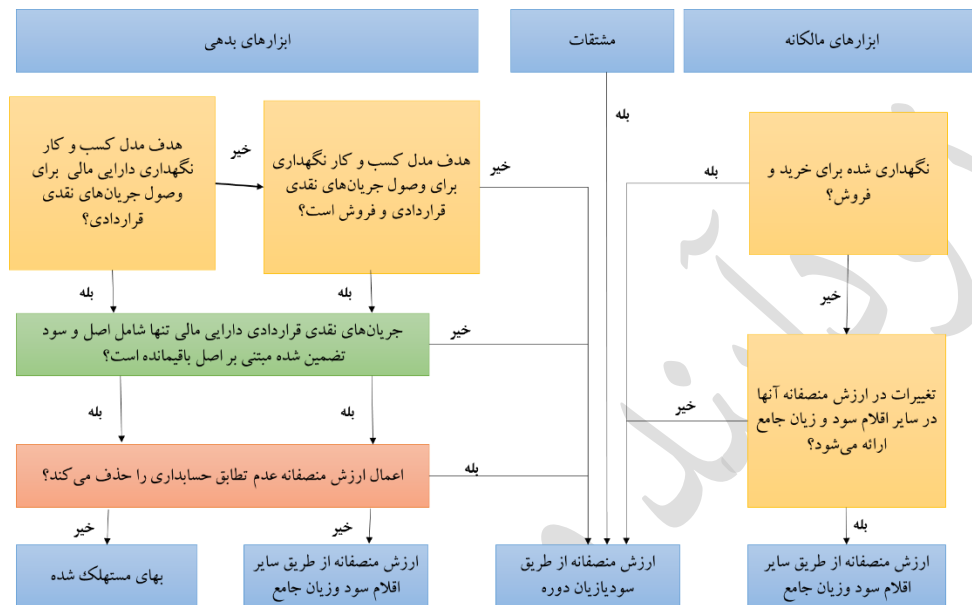
Diagram 1: The boundaries of applying international financial reporting standards in insurance companies

Kpmg (۲۰۲۱) موارد تحت تاثیر اجرای ابگم ۹ در صنعت بیمه را بصورت زیر ارائه کرده است:

- جزء سرمایه‌گذاری مجزا از قرارداد بیمه اصلی: مطابق ابگم ۱۷، واحد تجاری باید جزء سرمایه‌گذاری را از قرارداد بیمه اصلی تفکیک کند، اگر و تنها اگر آن جزء متمایز و مشخص باشد؛ و باید ابگم ۹ را برای اندازه‌گیری و محاسبه جزء تفکیک شده سرمایه‌گذاری به کار گیرد.
- بیمه‌های زندگی: قراردادهای سرمایه‌گذاری که شکل قانونی قرارداد بیمه دارند اما ريسک بیمه‌ای بااهمیتی را به صادرکننده منتقل نمی‌کنند. برای مثال، قراردادهای بیمه عمر که در آن واحد تجاری هیچ گونه ريسک بیماری یا مرگ‌ومیر با اهمیت را تحمل نمی‌کند، قراردادهای بیمه محسوب نمی‌شوند؛ این گونه قراردادهای ابزار مالی یا قرارداد خدماتی تلقی می‌گردند که برای آنها از ابگم ۹ استفاده می‌شود.
- مشتقات تعبیه شده: برای تفکیک هر جریان نقدی مرتبط با مشتقات تعبیه شده و اجزای متمایز سرمایه‌گذاری، واحد تجاری باید آن جزء از قرارداد بیمه اصلی را که متعهد به انتقال کالا یا خدمات غیربیمه‌ای به بیمه‌گذار است، تفکیک کند و برای چنین تعهداتی، ابگم ۹ را به کار ببرد.
- قراردادهای تضمین مالی: تضمین‌های اعتباری که پرداخت را الزامی می‌کنند، حتی اگر دارنده در نتیجه ناتوانی مالی بدهکار برای پرداخت در زمان سررسید، متحمل زیان نشده باشد، این گونه قراردادهای طبق ابگم ۹ ابزارهای مالی به حساب منظور می‌شوند. به طور کلی، در مورد قراردادهای تضمین مالی، ناشر باید از میان ابگم ۱۷، استاندارد بین‌المللی حسابداری ۳۲، ابگم ۷، و ابگم ۹ یکی را انتخاب کند.

- کارتهای اعتباری و قراردادهای مشابه که با تعریف قرارداد بیمه مطابقت دارند: پس از پذیرش ابگم ۱۷، حقوق و تعهدات یک واحد تجاری که ابزارهای مالی ناشی از قراردادهای کارت اعتباری (یا قراردادهای مشابهی که موجبات اعتباری یا پرداخت را فراهم می‌کنند) صادر کرده است، در صورتی که واحد تجاری ارزیابی ریسک بیمه مرتبط با مشتری را منعکس نکند، طبق ابگم ۹ حسابداری می‌شود.

نمودار ۲، طبقه‌بندی ابزارهای مالی مطابق با ابگم ۹ را نشان می‌دهد. همانطور که مشاهده می‌شود، ابزارهای مالکانه شرکت‌های بیمه که در دامنه ابگم ۹ قرار می‌گیرند، باید به ارزش منصفانه شناسایی شوند و معافیت اندازه‌گیری به بهای تمام‌شده وجود ندارد.

نمودار ۲: طبقه‌بندی ابزارهای مالی شرکت‌های بیمه مطابق با ابگم ۹، PWC (۲۰۲۰)

Diagram ۲: Classification of financial instruments of insurance companies according to IFRS 9

پیشینه تحقیق

با توجه به روند رو به رشد مطالعات در حوزه استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در دهه اخیر، جدول ۳ نشان می‌دهد با وجود اینکه حوزه ابگم در دو دهه اخیر مورد توجه محققان بوده، ولی مطالعات اندکی به بررسی ابگم ۹ در صنعت بیمه پرداخته‌اند. علیرغم انتشار اولین نسخه ابگم ۹ در سال ۲۰۰۹ توسط هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری و تکامل تدریجی آن، به دلیل برخی موانع و مشکلات، پیاده‌سازی آن در صنعت بیمه با تاخیر روبرو شد و سرانجام از اول ژانویه ۲۰۲۳ به شرط پیاده‌سازی ابگم ۱۷ در صنعت بیمه، لازم‌الاجرا شد. این تاخیر در الزام به کارگیری، موجب شده است مطالعات کمی در حوزه ابگم ۹ در بیمه انجام شود.

جدول ۳: فراوانی مطالعات جهانی در حوزه استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی

Table ۳: Frequency of global studies in the field of international financial reporting standards

تعداد مقالات موجود در اسکوپوس (۲۰۰۳-۲۰۲۴)	
The number of articles in Scopus (۲۰۰۳-۲۰۲۴)	
تعداد	کلید واژه
Number	keyword
۲۲۴۳	IFRS
۱۲۲	IFRS 9
۱۴	IFRS 9 and insurance

Ho (۲۰۲۳) در یک مطالعه موردی روی شرکت‌های بیمه امریکایی، با استفاده از داده‌های تجربی حاصل از مصاحبه با متخصصانی که در امر انتقال از اصول عمومی پذیرفته‌شده حسابداری (GAAP) به ابگم همکاری می‌کردند، نشان داد که انگیزه پشت این انتقال، منافع حاصل از انتقال و استفاده جهانی از ابگم است. بعلاوه، این پژوهش پنج چالش و سه راه‌حل برای غلبه بر آن چالش‌ها بیان کرد.

یکی از روش‌های ارزیابی تاثیر استانداردها، بررسی پس از اجرا (Post-Implementation Review) است. به‌منظور بررسی تاثیر و پیامدهای ابگم ۹، هیئت استانداردهای حسابداری بین‌المللی در سال ۲۰۲۳، اجرای این استاندارد را با این روش مورد بررسی قرار داد. این مطالعه به ترتیب در سه مرحله طبقه‌بندی و اندازه‌گیری، کاهش ارزش و حسابداری مصون‌سازی انجام گرفت. نتایج نشان دادند که از زمان لازم‌الاجرا شدن IFRS ۹، با وجود این‌که دینفعان عموماً از تغییرات ارائه‌شده توسط IFRS ۹ استقبال می‌کنند، ولی تغییرات طبقه‌بندی و الزامات اندازه‌گیری تأثیر کمی بر حسابداری ابزارهای مالی داشته است. چرا که بسیاری از اندازه‌گیری‌ها به بهای مستهلک شده انجام می‌گیرند (ifrs, ۲۰۲۳).

تیم تحقیقاتی ابگم در موسسه PWC(۲۰۲۱)، به بررسی آثار به‌کارگیری ابگم ۹ پرداخته‌اند. طبق یافته‌ها، پیامدهای به‌کارگیری ابگم ۹ شامل: نوسانات بیشتر در صورت سود و زیان؛ شناسایی زودتر زیان کاهش ارزش مطالبات و وام‌ها، از جمله مطالبات تجاری؛ الزامات افزایش جدید و قابل توجه می‌باشد.

Ernst & Young (۲۰۲۱) برای ارائه بینشی گسترده‌تر از چالش‌های پیاده‌سازی، یک مطالعه جهانی روی ۲۰ شرکت بیمه در بیش از ۱۵ کشور جهان در سراسر اروپا، آسیا، آفریقا و آمریکا انجام داده است که در حال اجرای ابگم ۹ بودند و یا استاندارد را در سال ۲۰۱۸ همزمان با استاندارد قبلی، پیاده‌سازی کرده‌اند. نتایج نشان داد، بزرگترین طبقه مربوط به دارایی‌های مالی اندازه‌گیری شده به ارزش منصفانه بوده و بیشتر سرمایه‌گذاری‌ها در اوراق بدهی، واجد شرایط اندازه‌گیری به بهای مستهلک شده می‌باشند. همچنین، مسائل مربوط به اندازه‌گیری، طبقه‌بندی و محاسبه زیان اعتباری موردانتظار، بیشترین چالش‌ها را به‌خود اختصاص دادند.

Khersiat and Alkabbji (۲۰۲۰) تاثیر اعمال ابگم ۹ بر سود و زیان شرکت‌های بیمه را مورد بررسی قرار دادند. نتایج نشان داد تاثیر استفاده از این استاندارد بر سود و زیان شرکت‌های بیمه، از نظر آماری معنی‌دار است و تاثیرگذارترین متغیر، سپرده‌های بانکی معرفی شد. همچنین در نتایج این مطالعه، بر کاربرد ابگم ۹ برای بهبود ارائه و افشا و اطلاعات بهینه حسابداری به استفاده‌کنندگان شرکت‌های بیمه در زمینه ابزارهای مالی و مشتقات تأکید شد.

Shubita and AL-Hait (۲۰۱۷) تأثیر کاربرد ابگم ۹ بر کیفیت خروجی‌های سیستم حسابداری شرکت‌های بیمه اردنی را بررسی کردند. در این مطالعه، مولفه کیفیت توسط شش عامل کلیدی ارتباط، قابلیت‌اطمینان، زمان‌بندی، قابلیت‌مقایسه، تقارن و کیفیت اندازه‌گیری تعیین شد. تحلیل پرسشنامه‌های تکمیل‌شده توسط مقامات مالی و حساب‌رسان شرکت‌های بیمه نشان داد، استفاده از این استاندارد بر کیفیت ارتباط اطلاعات حسابداری در صورت‌های مالی شرکت‌های بیمه تأثیر داشته و موجب ارتقاء کیفیت شده است.

Soye and Raji (۲۰۱۶) قابلیت مقایسه ۱۰ شرکت بیمه نیجریه‌ای با استفاده از معیار عملکرد آنها در دوره‌های زمانی قبل و بعد از پذیرش ابگم ۹ را مورد بررسی قرار دادند. نتایج حاصله، نشان‌دهنده ارتباط قوی بین پذیرش استاندارد و قابلیت‌مقایسه شرکت‌های بیمه در نیجریه بود.

در زمینه به‌کارگیری ابگم ۹ در صنعت بیمه ایران تا کنون تحقیقی انجام نگرفته است. بیشتر مطالعات داخلی انجام شده در حوزه ابگم به‌طور کلی بوده و اغلب موارد، به عوامل موثر بر پیاده‌سازی این استانداردها و شناسایی چالش‌ها پرداخته‌اند.

Mahavarpour et al. (۲۰۱۹) چالش‌های پیاده‌سازی ابگم ۹ در بازار سرمایه ایران را مورد بررسی قرار دادند. یافته‌های حاصل از مصاحبه با خبرگان، چالش‌ها را در سه حوزه اصلی شناخت، اندازه‌گیری و حسابداری مصون‌سازی بیان می‌کند. ناتوانی بازار ایران در تعیین ارزش منصفانه اوراق مشتقه، پیچیدگی‌های مربوط به اوراق اختیار معامله تبعی و مفاهیم مرتبط با شناخت، تحلیل و افشاء ریسک تحت عنوان مهم‌ترین چالش‌ها مطرح شده‌اند. Moghaddasi et al. (۲۰۱۷)، برآورد کاهش ارزش و ارزش منصفانه پورتنفوی یکی از بانک‌های ایرانی را با رویکرد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی انجام دادند و با مقایسه آن با ارزش گزارش‌شده با رویکرد فعلی بانک مرکزی که بر مبنای گزارش بهای تاریخی و زیان تحقق‌یافته است، دریافتند که زیان اعتباری موردانتظار ۲/۳ برابر زیان تحقق‌یافته بوده، که به‌نظر می‌رسد چشم‌گیری این نسبت به‌دلیل استفاده از مدل مبتنی بر ریسک اعتباری و شناسایی زود هنگام زیان می‌باشد. نسبت بهای تمام‌شده تاریخی به ارزش منصفانه ۹۷٪ بوده که چشم‌گیر نمی‌باشد. Rahmani and Taheri (۲۰۱۷) با استفاده از اطلاعات بهای تمام‌شده مندرج در صورت‌های مالی و برآورد ارزش منصفانه ۲۳ بانک ایرانی طی سال‌های ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۴، اثر ارزش منصفانه و بهای تمام‌شده تاریخی روی زیان اعتباری بانک‌ها را بررسی کردند. نتایج نشان داد که در شبکه بانکی ایران، بهای تمام‌شده تسهیلات در مقایسه با ارزش منصفانه، زیان اعتباری را بهتر پیش‌بینی می‌کند.

مطالعات دیگری نیز به بررسی موردی تاثیر ابگم بر افلام گزارشگری پرداخته‌اند و فرصت‌ها و چالش‌هایی در این زمینه بیان کرده‌اند. تمامی پژوهش‌های اشاره‌شده به این موضوع اذعان داشته‌اند که باوجود فرصت‌های بهینه‌سازی گزارشگری مالی با به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی، حرکت در مسیر پذیرش این استانداردها به‌کندی صورت گرفته است. اغلب محققان و صاحب‌نظران در این زمینه، به موانعی مانند فقدان آمادگی فنی و الکترونیکی، فقدان عوامل زیرساختی، نهادی (سازمانی)، انسانی، مدیریتی، آموزشی، اقتصادی، انگیزشی اشاره کرده و برنامه‌ریزی در جهت رفع موانع توسط نهادهای ناظر (مانند بیمه مرکزی، سازمان حسابرسی و ...) و تصویب دستورالعمل‌های خاص صنعت بیمه را ضروری دانسته‌اند.

مطالعات انجام شده در خصوص پیاده‌سازی ابگم در سطح دنیا نشان می‌دهد که پذیرش این استانداردها با چالش همراه بوده و سیستم حسابداری کشورها در پاسخ به تغییر و تحول جهانی در گزارشگری مالی، به سوی همسان‌سازی حرکت کرده‌اند تا در تجارت و اقتصاد جهانی باقی بمانند (Owais and Dahiyat, ۲۰۲۱), (Madah Marzuki et al., ۲۰۲۱), (Abdallah et al., ۲۰۱۸).

روش‌شناسی

تحقیق حاضر از نظر هدف، کاربردی و روش آن از نوع آمیخته است که از روش کیفی و کمی استفاده شده است. تحقیق با روش‌های آمیخته، تحقیقی است که رهیافت‌های کمی و کیفی را در قالب روش‌شناسی یک مطالعه واحد و یا یک مطالعه چندمرحله‌ای باهم ترکیب می‌کند (Sahin and Ozturk, ۲۰۱۹). در راستای رسیدن به هدف تحقیق، انجام مراحل زیر مدنظر قرار گرفته است:

✓ شناسایی قلمرو و الزامات ابگم ۹ در صنعت بیمه

✓ میزان تفاوت ابگم ۹ با رویه فعلی

✓ چگونگی به‌کارگیری ابگم ۹ در شرایط فعلی حسابداری ایران

✓ بیان چالش‌های پیاده‌سازی

✓ ارائه راهکارهای پیاده‌سازی ابگم ۹ در صنعت بیمه.

ابتدا با مطالعه استانداردها، گزارشات منتشر شده توسط KPMG و صورت‌های مالی نمونه شرکت‌های بیمه خارجی مطابق ابگم ۹، قلمرو و الزامات ابگم ۹ و بندهایی از استاندارد که در گزارشگری بیمه مورد استفاده قرار گرفته بود، استخراج گردید. در مرحله بعد، با مطالعه و بررسی چک‌لیست‌های افزایش تنظیم‌شده توسط KPMG (۲۰۱۷) و Ernst & Young (۲۰۲۱) و راهنمای به‌کارگیری ابگم ۹ و ابگم ۱۷ برای شرکت‌های بیمه منتشر شده توسط KPMG (۲۰۲۰) و مقایسه آن‌ها با صورت‌های مالی شرکت‌های بیمه ایرانی طی سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۲، میزان تفاوت و شکاف بین ابگم ۹ و نحوه عمل فعلی در ایران بررسی شد تا زمینه‌ای برای طرح موارد چالش‌برانگیز ابگم ۹ و طراحی پرسشنامه فراهم شود. با توجه به تهیه گزارشات مبنا توسط موسسات بزرگ و مطرح حسابرسی در دنیا، چک‌لیست مورد استفاده از منظر پایایی و روایی از سطح بالایی برخوردار است. به‌منظور ارزیابی روایی ابزار اندازه‌گیری، سؤالات پرسشنامه بر مبنای ماتریس نظریه، که نتیجه بررسی تحقیقات و مطالعات انجام‌شده در این حوزه است، طراحی شد. سپس پرسشنامه به‌وسیله خبرگان در زمینه موضوع پژوهش، مورد بررسی قرار گرفت و توصیه‌های ایشان در پرسشنامه نهایی منظور شد.

پایایی پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ مورد آزمون قرار گرفت و با توجه به این که مقدار آلفای کرونباخ برابر ۰/۸۷۳ بوده و بیشتر از ۰/۷ است، میزان پایایی، مطلوب و پرسشنامه از قابلیت اعتماد برخوردار است. پرسشنامه طراحی شده به‌صورت الکترونیکی و فیزیکی برای افراد مورد نظر ارسال شدند. بعد از جمع‌آوری پاسخنامه‌ها و تحلیل داده‌ها و استخراج چالش‌ها، سؤالات مصاحبه با هدف ارائه راهکارهای پیاده‌سازی ابگم ۹ طراحی و آماده شدند.

همانطور که در بالا بیان شد، در انجام این پژوهش از روش آمیخته استفاده شده است؛ چرا که یافته‌های کیفی و کمی موجب تقویت کیفیت، دقت، اعتبار و روایی داده‌ها می‌شود، به‌طوری‌که روش کمی بنیانی قوی برای پیش‌زمینه‌تئوریک فراهم کرده و روش کیفی بینش واقعی افراد را آشکار می‌سازد (Nanthagopan, ۲۰۲۱).

جامعه آماری عبارت از مدیران مالی شرکت‌های بیمه، حسابرسان حرفه‌ای، افراد صاحب‌تجربه در گزارشگری مالی صنعت بیمه، سرمایه‌گذارانی که سهام عمده شرکت‌ها را در اختیار دارند، و مدیران فعال در حوزه فناوری اطلاعات شرکت‌های بیمه می‌باشد. برای تکمیل پرسشنامه، از نمونه در دسترس از صاحب‌نظرانی که دارای تخصص در زمینه موضوع تحقیق بوده‌اند و در بخش مصاحبه نیز، از روش نمونه‌گیری گلوله برفی استفاده شده است. در این مرحله، هدف کسب نظرات افرادی بوده است که از نظر تجربه، تخصص و ارتباط با موضوع، از صلاحیت کافی برخوردار باشند و ویژگی خبرگی و تخصص آنها مدنظر قرار گرفته است. با توجه به تشکیل کمیته اجرایی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی از سال‌ها قبل در بیمه مرکزی با حضور مدیران و کارشناسان مرتبط از شرکت‌های بیمه و نهاد ناظر، از افراد این کمیته نیز برای تکمیل پرسشنامه و شرکت در مصاحبه استفاده شده است.

بعد از تحلیل داده‌های حاصل از پاسخ‌نامه‌ها و استخراج چالش‌ها، با توجه به هدف پژوهش و در راستای پاسخ به سؤالات، برای مصاحبه با خبرگان از مدل ارائه‌شده توسط (Kvale ۱۹۹۶) استفاده شد. این مدل در هفت مرحله زیر انجام گرفت:

۱. تعیین موضوع مصاحبه: پیش از شروع فرایند مصاحبه، در جلسات برگزارشده، محتوایی درخصوص تفاوت‌های نحوه گزارشگری فعلی شرکت‌های بیمه در ایران با ابگم ۹ ارائه گردید تا مصاحبه‌شوندگان اطلاعات لازم در مورد موضوع پژوهش را کسب کنند.
۲. طراحی مصاحبه: در این پژوهش، سؤالات مصاحبه با استفاده از دستاوردهای مرحله اسنادکاوی و تحلیل داده‌های پرسشنامه، از قبل تنظیم و طبقه‌بندی شدند.
۳. انجام مصاحبه: در ابتدای مصاحبه، اهداف و موضوع پژوهش مجدداً شرح داده شد و با اطمینان‌دهی در ارتباط با حفظ محرمانگی در خصوص اطلاعات و نظرات افراد مشارکت‌کننده، مصاحبه انجام گرفت.
۴. نسخه‌برداری: در مرحله نسخه‌برداری، مصاحبه‌ها ضبط و سپس به‌صورت متن درآمد و تحلیل نظام‌مند نسخه‌های ضبط‌شده انجام گرفت.
۵. تحقیق: داده‌های حاصل از فرایند مصاحبه با استفاده از کدگذاری مورد تحلیل قرار گرفت. برای داشتن نتایج معتبر و دقت مناسب در تحلیل داده، از روش تحلیل متن‌محور (تحلیل تم/مضمون) استفاده شد.
۶. اعتبار: اعتبار مفاهیم و تحلیل‌های انجام شده، با بهره‌گیری از نظرات خبرگان حوزه انجام گرفت.
۷. گزارش‌دهی: یافته‌های حاصل از مصاحبه با رعایت ملاحظات اخلاقی و حفظ محرمانگی اطلاعات افراد شرکت‌کننده در مصاحبه گزارش شده است.

تحلیل تم رویکردی مناسب و انعطاف‌پذیر برای شناسایی، تحلیل و گزارشگری الگوهای درون داده‌ها می‌باشد. یک تم در بردارنده مفهومی بااهمیت درباره داده‌ها در ارتباط با پرسش تحقیق است. برای تعیین تم در یک تحقیق، قضاوت محقق ضروری است. کلیدی بودن یک تم الزاماً وابسته به ملاک‌های کمی (نظیر تعداد دفعات تکرار) نیست و محقق با استفاده از قضاوت آگاهانه این موضوع را بررسی می‌کند. در انجام تحلیل تم، این مراحل چندین بار به صورت تکرار چرخه انجام و تلاش شد تحلیل در نهایت دقت و اعتبار انجام گیرد.

نتایج و بحث:

جدول ۴ مشخصات جمعیت‌شناختی پاسخ‌دهندگان به سؤالات پرسشنامه تحقیق را ارائه می‌دهد.

جدول ۴: ویژگی‌های جمعیت‌شناختی پاسخ‌دهندگان

Table 4: Demographic characteristics of the respondents

درصد percentage	فراوانی Frequency	شرح ویژگی Description of characteristic	ویژگی characteristic
۵۴/۵	۱۸	مرد male	جنسیت Gender
۴۵/۵	۱۵	زن female	
۰	۰	کارشناسی bachelor	میزان تحصیلات Education Level
۴۸/۵	۱۶	کارشناسی ارشد Master	
۵۱/۵	۱۷	دکتری phd	
۰	۰	کمتر از ۳۰ سال <۳۰ year	سن Age
۳۰/۳	۱۰	۳۰ تا ۴۰ سال ۳۰ to ۴۰ year	
۵۱/۵	۱۷	۴۱ تا ۵۰ سال ۴۱ to ۵۰ year	
۱۸/۲	۶	بیشتر از ۵۰ سال >۵۰ year	
۷۲/۷	۲۴	حسابداری Accounting	رشته تحصیلی Field of Study
۳	۱	مدیریت مالی Financial management	
۱۲/۱	۴	اقتصاد Economic	
۱۲/۱	۴	مدیریت بیمه Insurance management	

۰	۰	کمتر از ۵ سال <۵ year	تجربه کاری مرتبط با بیمه Insurance related experience
۹/۱	۳	۵ تا ۱۰ سال ۵ to ۱۰ year	
۳۰/۳	۱۰	۱۱ تا ۱۵ سال ۱۱ to ۱۵ year	
۶۰/۶	۲۰	بیش از ۱۵ سال >۱۵ year	
۶/۱	۲	حسابرس داخلی Internal auditor	سمت post
۶/۱	۲	حسابرس مستقل Independent auditor	
۱۵/۲	۵	حسابدار Accountant	
۳۳/۳	۱۴	مدیر مالی financial manager	
۳۰/۳	۱۰	سایر other	
۱۸/۲	۶	کاملاً آشنا quite familiar	میزان آشنایی با IFRS ۹ Familiarity with IFRS ۹
۵۴/۵	۱۸	آشنا familiar	
۲۷/۳	۹	تا حدی آشنا Somewhat familiar	

الف) چالش‌ها

با استفاده از آزمون میانگین جامعه، هر یک از گزاره‌های پرسشنامه مورد آزمون قرار گرفت و نتایج به دست آمده از این آزمون نشان داد که سطح معناداری تمامی گزاره‌ها کمتر از ۰/۰۵ بوده و تمامی گزاره‌ها مربوط هستند. این نتایج نشان می‌دهد که یک توافق جمعی روی چالشی بودن به کارگیری ابگم ۹ در صنعت بیمه وجود دارد. چالش‌های مربوط به اندازه‌گیری و طبقه‌بندی ابزارهای مالی طبق ابگم ۹ در شرکت‌های بیمه ایرانی:

جدول ۵: چالش‌های اندازه‌گیری و طبقه‌بندی ابزارهای مالی طبق ابگم ۹ در شرکت‌های بیمه ایرانی

Table ۵: Challenges of measuring and classifying financial instruments according to ifrs ۹ in Iranian insurance companies

شماره گویه Object number	گویه object	میانگین mean	انحراف معیار Std. Deviation	t	سطح معنی داری sig
۱	تعیین ارزش منصفانه Determination of fair value	۳/۷۶	۰/۹۰۲	۲۳/۹۱۹	۰/۰۰۰
۲	شفافیت در ارائه دارایی‌های مالی Transparency in providing financial assets	۴/۱۵	۰/۷۱۲	۳۳/۴۷۴	۰/۰۰۰
۳	نوسانات نرخ ارز و تعیین نرخ تسعیر توسط بیمه مرکزی Exchange rate fluctuations and determination of exchange rate by Central Insurance	۳/۶۱	۰/۸۹۹	۲۳/۰۳۵	۰/۰۰۰
۴	تعیین صحیح مدل کسب و کار Correct determination of the business model	۳/۳۳	۰/۹۲۴	۲۰/۷۱۹	۰/۰۰۰
۵	انجام آزمون ویژگی جریان نقدی قراردادی شامل اصل و بهره Solely Payments of Principal and Interest test	۳/۳۶	۰/۹۲۹	۲۰/۷۹۲	۰/۰۰۰
۶	قضاوت Judgment	۳/۹۱	۰/۶۷۸	۳۳/۱۰۱	۰/۰۰۰
۷	تجدید طبقه‌بندی دارایی‌های مالی Reclassification of financial assets	۳/۹۱	۰/۶۳۱	۳۵/۶۰۷	۰/۰۰۰
۸	تشخیص جزء سرمایه‌گذاری مجزا از قرارداد بیمه Distinguishing the investment component separately from the insurance contract	۳/۳۰	۱/۰۷۵	۱۷/۶۵۳	۰/۰۰۰
۹	تفکیک جریان نقدی Cash flow separation	۳/۵۲	۱/۰۶۴	۱۸/۹۷۴	۰/۰۰۰
۱۰	نوسانات سود و زیان در گذار به ابگم ۹ Fluctuations of profit and loss in the transition to IFRS ۹	۳/۸۵	۰/۶۶۷	۳۳/۱۳۸	۰/۰۰۰

شماره گویه Object number	گویه object	میانگین mean	انحراف معیار Std. Deviation	t	سطح معنی داری sig
فرضیه ۱: پذیرش IFRS ۹ در صنعت بیمه در فرایند اندازه‌گیری و طبقه‌بندی ابزارهای مالی در ایران با چالش مواجه است.	Hypothesis ۱: The adoption of IFRS ۹ in the insurance industry faces challenge in the process of measuring and classifying financial instruments in Iran.	۳/۶۶۹	۰/۴۳۳۲	۴۸/۶۴۵	۰/۰۰۰ عدم رد

همانطور که جدول ۵ نشان می‌دهد، زمینه اندازه‌گیری و طبقه‌بندی، تعیین ارزش منصفانه اوراق بهادار مانند سهام شرکت‌ها، اوراق بدهی و ... فاقد بازار فعال با چالش مواجه می‌باشد. همچنین نوسانات نرخ ارز و تعیین نرخ تسعیر توسط بیمه مرکزی، قضاوت در تعیین صحیح مدل کسب و کار اوراق بهادار، انجام آزمون ویژگی جریان نقدی قراردادی شامل اصل و بهره برای تعیین طبقه‌بندی دارایی مالی، تجدید طبقه‌بندی صحیح دارایی‌های مالی باتوجه شرط تغییر مدل کسب و کار، تشخیص جزء سرمایه‌گذاری مجزا از قرارداد بیمه، تفکیک هر جریان نقدی مرتبط با مشتقات تعبیه شده و اجزای متمایز و نوسانات سود و زیان در گذار به ابگم ۹ به دلیل تغییر مبنای ارزشگذاری با چالش مواجه هستند.

چالش‌های مربوط به مدل کاهش ارزش ابزارهای مالی طبق ابگم ۹ در شرکت‌های بیمه ایرانی:

جدول ۶: چالش‌های مدل کاهش ارزش ابزارهای مالی در شرکت‌های بیمه ایرانی

شماره گویه Object number	گویه object	میانگین mean	انحراف معیار Std. Deviation	t	سطح معنی داری sig
۱۱	قضاوت در تعیین میزان تغییرات ریسک Judgment in determining the amount of risk changes	۳/۹۴	۰/۶۰۹	۳۷/۱۴۳	۰/۰۰۰
۱۲	محدودیت دسترسی به اطلاعات Limitation of access to information	۳/۸۸	۰/۶۹۶	۳۲/۰۰۰	۰/۰۰۰
۱۳	عدم کفایت اطلاعات Insufficient information	۳/۸۲	۰/۸۰۸	۲۷/۱۳۴	۰/۰۰۰
۱۴	عدم محاسبه زیان کاهش ارزش دارایی‌های مالی، مطابق ابگم ۹ Non-calculation of financial asset impairment losses, according to IFRS ۹	۳/۶۱	۰/۸۹۹	۲۳/۰۳۵	۰/۰۰۰
۱۵	قضاوت در تصمیم‌گیری در مورد انتخاب روش (افق زمانی) بین مدل ۱۲ ماهه یا کل عمر مفید Judgment in deciding on the choice of method (time horizon) between the ۱۲-month model or the lifetime	۳/۷۹	۰/۶۰۰	۳۶/۲۷۴	۰/۰۰۰
۱۶	تفاوت چشم‌گیر مقدار ذخیره زیان کاهش ارزش مورد انتظار با زیان تحقق یافته Significant difference between the amount of the expected impairment loss reserve and the realized loss	۳/۶۷	۰/۸۵۴	۲۴/۶۶۷	۰/۰۰۰
۱۷	کاربرد درست مدل زیان کاهش ارزش (ECL) Correct application of the impairment loss model (ECL)	۳/۷۰	۰/۶۳۷	۳۳/۳۵۹	۰/۰۰۰
۱۸	تعیین صحیح و دقیق نرخ بهره موثر Correct and accurate determination of the effective interest rate	۳/۹۱	۰/۷۶۵	۲۹/۳۵۴	۰/۰۰۰
فرضیه ۲: پذیرش IFRS ۹ در مدل کاهش ارزش ابزارهای مالی در شرکت‌های بیمه ایرانی با چالش مواجه است.		۳/۷۸۷	۰/۳۶۳۷۴	۵۹/۸۲۲	۰/۰۰۰

عدم رد				Hypothesis ۲: The adoption of IFRS ۹ in the impairment model of financial instruments in Iranian insurance companies faces challenge.
--------	--	--	--	---

Table ۶: Challenges of the financial instrument impairment model in Iranian insurance companies

مطابق جدول ۶، در مورد چالش‌های مربوط کاربرد مدل کاهش ارزش زیان اعتباری، تعیین میزان تغییرات ریسک و تصمیم‌گیری در مورد انتخاب روش بین مدل ۱۲ ماهه یا کل عمر مفید با قضاوت همراه است. همچنین در مورد مطالبات و حساب‌های دریافتی، تعیین افزایش قابل توجه ریسک اعتباری یعنی تصمیم‌گیری با استفاده از داده‌های گذشته و اطلاعات آینده‌نگر، که با توجه به محدودیت دسترسی به اطلاعات کافی در مورد ریسک دشوار می‌باشد (نمونه داده‌های مورد نیاز: تغییرات نامطلوب موجود یا مورد انتظار در شرایط تجاری، مالی یا اقتصادی، که انتظار می‌رود تغییر قابل توجهی در توانایی وام‌گیرنده برای ایفای تعهدات بدهی خود (ریسک نقدینگی)، نقض قرارداد، تغییرات قابل توجه در ارزش وثیقه پشتوانه تعهد، قیمت و کاهش ارزش ایجاد کند). در مورد اوراق بدهی، وجوه سپرده و سایر ابزارهای بازار پول، افزایش قابل توجه ریسک اعتباری در تعیین زیان کاهش ارزش، یعنی کاهش قیمت سهام یا کاهش رتبه اعتباری ابزار (دو رتبه)، که با توجه به نبود شرکت‌های رتبه‌بندی و اطلاعات مربوط، این امر مشکل می‌باشد. علاوه بر این مدل فقط برای دو دسته دارایی‌های

شماره گویه Object number	گویه Object	میانگین mean	انحراف معیار Std. Deviation	t	سطح معنی داری sig
۱۹	عدم کفایت دانش سازمانی Lack of organizational knowledge	۳/۸۸	۱/۰۲۳	۲۱/۷۷۲	۰/۰۰۰
۲۰	عدم وجود رویه مدون تخصصی برای مدیریت سرمایه‌گذاری‌ها Absence of a specialized developed procedure for managing investments	۳/۶۱	۰/۹۳۳	۲۲/۱۹۴	۰/۰۰۰
۲۱	عدم وجود رویه مدون تخصصی برای مصون‌سازی Absence of a specialized developed procedure for hedging	۴/۰۹	۰/۸۰۵	۲۹/۲۰۰	۰/۰۰۰
۲۲	عدم وجود ابزارهای لازم برای اجرای انواع مصون‌سازی Absence of necessary tools to implement all types of hedging	۳/۶۱	۰/۷۴۷	۲۷/۷۱۴	۰/۰۰۰
۲۳	عملکرد نا مطلوب بازار سرمایه و نوسانات ناگهانی undesirable capital market performance and sudden fluctuations	۴/۰۶	۰/۷۰۴	۳۳/۱۱۴	۰/۰۰۰
۲۴	عدم ارائه گزارش دقیق و پویا از مقدار انواع ابزارهای مالی توسط کمیته ریسک Failure to provide an accurate and dynamic report on the amount of financial instruments by the risk committee	۳/۸۲	۰/۸۴۶	۲۵/۹۲۳	۰/۰۰۰
۲۵	عدم کفایت تخصص برای تصمیم‌گیری صحیح Lack of expertise to make correct decisions	۴/۰۰	۰/۵۵۹	۴۱/۱۰۵	۰/۰۰۰
۲۶	مشکلات بررسی و گزارش شرایط سه‌گانه اثربخشی مصون‌سازی مطابق ابگم ۹ The problems of investigating and reporting the three conditions of the effectiveness of hedging according to IFRS ۹	۳/۸۲	۰/۶۸۳	۳۲/۱۳۴	۰/۰۰۰
۲۷	مستند نکردن استراتژی مدیریت ریسک و اقدامات مصون‌سازی Failure to document risk management strategy and hedging proceedings	۴/۰۰	۰/۶۲۲	۳۶/۳۶۸	۰/۰۰۰
۲۸	مستند نکردن میزان همسویی مدیریت ریسک واقعی Not documenting the extent of actual risk management alignment	۳/۹۴	۰/۸۶۴	۲۶/۱۹۷	۰/۰۰۰
عدم رد	فرضیه ۲: پذیرش IFRS ۹ در صنعت بیمه در حسابداری مصون‌سازی ابزارهای مالی در ایران با چالش مواجه است. Hypothesis ۲: The adoption of IFRS ۹ in the insurance industry is facing a challenge in accounting for financial instrument hedging in Iran.	۳/۸۸	۰/۳۷۵۹۹	۵۹/۳۱۹	۰/۰۰۰

اندازه‌گیری شده به بهای مستهلک شده یا ارزش منصفانه از طریق سایر اقلام سود و زیان جامع (مانند وام، اوراق بدهی یا اوراق قرضه، مطالبات تجاری، مطالبات اجاره، تعهدات وام، قراردادهای تضمین مالی) کاربرد دارد که متاثر از صحت و دقت در طبقه‌بندی می‌باشد. در خصوص تعیین صحیح و دقیق نرخ بهره موثر، برای محاسبه زیان اعتباری مورد انتظار، تنزیل جریان نقدی ابزار، تعیین ارزش منصفانه و ... هم مشکلاتی مطرح هستند که همه موارد مطرح شده باعث می‌شوند زیان کاهش ارزش دارایی‌های مالی، مطابق ابگم ۹ محاسبه نشود.

چالش‌های مربوط به حسابداری مصون‌سازی ابزارهای مالی طبق ابگم ۹ در شرکت‌های بیمه ایرانی:

جدول ۷: چالش‌های حسابداری مصون‌سازی ابزارهای مالی در شرکت‌های بیمه ایرانی

Table ۷: Accounting challenges of hedging financial instruments in Iranian insurance companies

نتایج جدول ۷ نشان می‌دهد، حسابداری مصون‌سازی ابزارهای مالی در شرکت‌های بیمه، با چالش‌هایی همچون فقدان دانش سازمانی در شرکت‌های بیمه در مورد ریسک‌های موجود برای مصون‌سازی، نبود رویه مدون تخصصی برای مدیریت سرمایه‌گذاری‌ها و مصون‌سازی، نبود ابزارهای لازم اجرای انواع مصون‌سازی (مانند مصون‌سازی ارزش منصفانه، جریان‌های نقدی و خالص سرمایه‌گذاری در عملیات خارجی)، عملکرد نامطلوب بازار سرمایه، نوسانات ناگهانی و تورم، ناکارایی و اثربخش نبودن کمیته ریسک در گزارش‌دهی دقیق و پویا از مقدار انواع ریسک بخصوص ریسک بازار، ریسک اعتباری و ریسک نقد شوندگی ابزارهای مالی، کمبود تخصص کافی برای تصمیم‌گیری صحیح در خصوص تشخیص و استفاده درست از ابزار مشتقه به عنوان ابزار مصون‌سازی، نبود ساز و کار بررسی شرایط سه‌گانه اثربخشی مصون‌سازی (۱. رابطه اقتصادی بین قلم مصون‌شده و ابزار مصون‌سازی وجود داشته باشد) ارزش ابزار مصون‌سازی و قلم مصون‌سازی در جهت مخالف هم حرکت کنند). ۲. تاثیر ریسک اعتباری بر تغییرات ارزش ناشی از آن رابطه اقتصادی، فزونی نیابد. ۳. نسبت مصون‌سازی رابطه مصون‌سازی، برابر با نسبتی باشد که از مقدار قلم مصون‌شده‌ای که واحد تجاری در عمل آن را مصون می‌کند و مقدار ابزار مصون‌سازی، حاصل می‌شود. و عدم مستندسازی هدف، استراتژی مدیریت ریسک، اقدامات انجام گرفته، نشان‌دهنده میزان همسویی مدیریت ریسک واقعی بیمه‌گر مواجه است.

چالش‌های مربوط به الزامات افشای ابزارهای مالی طبق ابگم ۹ در شرکت‌های بیمه ایرانی:

جدول ۸: چالش‌های الزامات افشای ابزارهای مالی در شرکت‌های بیمه ایرانی

Table 8: Challenges of financial instrument disclosure requirements in Iranian insurance companies

شماره گویه Object number	گویه object	میانگین mean	انحراف معیار Std. Deviation	t	سطح معنی داری sig
۲۹	ارائه جداگانه درآمدهای بهره Separate presentation of interest income	۳/۸۵	۰/۷۵۵	۲۹/۲۸۱	۰/۰۰۰
۳۰	ارائه زیان کاهش ارزش و زیان ناشی از تجدید طبقه بندی دارایی‌های مالی مطابق ابگم ۹ Presentation of impairment losses and losses resulting from reclassification of financial assets according to IFRS ۹	۳/۹۱	۰/۶۷۸	۳۳/۱۰۱	۰/۰۰۰
۳۱	افشای سود و زیان ناشی از قطع شناخت دارایی‌های مالی اندازه گیری شده به بهای مستهلک شده Disclosure of gains and losses resulting from derecognition of financial assets measured at amortized cost	۳/۵۲	۰/۸۳۴	۲۴/۲۲۱	۰/۰۰۰
۳۲	ارائه دارایی مالی خاص و درآمد بهره Providing specific financial assets and interest income	۳/۸۲	۰/۷۶۹	۲۸/۵۳۳	۰/۰۰۰
۳۳	افشای میزان سرمایه گذاری Disclosure of investment amount	۳/۷۰	۰/۹۱۸	۲۳/۱۳۳	۰/۰۰۰
۳۴	افشای شیوه های مدیریت ریسک اعتباری و موارد مواجه افشا Disclosure of credit risk management practices and disclosure exposures	۳/۷۶	۰/۸۳۰	۲۵/۹۹۷	۰/۰۰۰
۳۵	افشای اطلاعات کمی و کیفی ریسک مطابق ابگم ۹ Disclosure of quantitative and qualitative risk information according to IFRS ۹	۴/۲۱	۰/۴۱۵	۵۸/۲۸۵	۰/۰۰۰
۳۶	افشای کافی مطابق ابگم ۹ در رابطه با مصون‌سازی Adequate disclosure in accordance with IFRS ۹ in relation to hedging	۴/۰۶	۰/۴۹۶	۴۷/۰۱۰	۰/۰۰۰
فرضیه ۴:	پذیرش IFRS ۹ در الزامات افشای ابزارهای مالی در شرکت‌های بیمه ایرانی با چالش مواجه است.	۳/۸۵۲۳	۰/۴۴۲۴۴	۵۰/۰۱۷	۰/۰۰۰

عدم رد				Hypothesis 4: The adoption of IFRS 9 in the requirements of disclosure of financial instruments in Iranian insurance companies faces challenge
--------	--	--	--	--

همانطور که جدول ۸ نشان می‌دهد، چالش‌های مربوط به بخش ارائه و افشا از نارسایی در اندازه‌گیری ناشی می‌شوند و به دلیل عدم امکان اندازه‌گیری و ارائه مقادیر کمی، کفایت افشا در خصوص ابزارهای مالی با مشکل مواجه است.

چالش‌های عمومی به‌کارگیری ابگم ۹ در شرکت‌های بیمه ایرانی:

جدول ۹: چالش‌های عمومی به‌کارگیری ابگم ۹ در شرکت‌های بیمه ایرانی

Table 9: General challenges of using ifrs 9 in Iranian insurance companies

شماره گویه	گویه	Object number	Object	میانگین mean	انحراف معیار Std. Deviation	t	سطح معنی داری sig
۳۷	عدم توانمندی منابع انسانی Inability of human resources	۳۷		۴/۲۷	۰/۸۰۱	۳۰/۶۳۲	۰/۰۰۰
۳۸	قوانین مالیاتی و دولتی و نرخ‌های دستوری Tax and government laws and mandated rates	۳۸		۴/۲۴	۰/۷۵۱	۳۲/۴۴۰	۰/۰۰۰
۳۹	آیین‌نامه‌های ۶۹، ۸۸، ۱۰۱، ۱۰۴ و ... Regulations 69, 88, 101, 104 and...	۳۹		۴/۰۳	۰/۸۴۷	۲۷/۳۲۷	۰/۰۰۰
۴۰	هزینه‌های پیاده‌سازی ابگم ۹ IFRS 9 implementation costs	۴۰		۴/۱۸	۰/۶۸۳	۳۵/۱۹۴	۰/۰۰۰
۴۱	ناآشنایی جامعه حرفه‌ای حسابداری و صنعت بیمه Unfamiliarity with the professional accounting community and the insurance industry	۴۱		۴/۳۶	۰/۶۵۳	۳۸/۴۰۰	۰/۰۰۰
	فرضیه ۵: پذیرش IFRS 9 در موارد عمومی اجرا در شرکت‌های بیمه ایرانی با چالش مواجه است. Hypothesis 5: The adoption of IFRS 9 in general cases of implementation in Iranian insurance companies faces challenge			۴/۲۱۸۲	۰/۵۱۸۰۸	۴۶/۷۷۲	عدم رد

نتایج جدول ۹ نشان می‌دهد، عدم توانمندی منابع انسانی فعلی برای اجرای فرآیندهای عملیاتی، حسابداری و ارائه گزارش‌های مورد نیاز مطابق ابگم ۹، نیاز به آموزش دارند. قوانین مالیاتی و برخی قوانین دولتی مانند محدودیت و عدم تنوع در ابزار مشتقه، نرخ‌های دستوری، آیین‌نامه‌های ۶۹ (نحوه محاسبه و نظارت بر توانگری مالی مؤسسات بیمه)، ۸۸ (گزارشگری و افشای اطلاعات مؤسسات بیمه)، ۱۰۱ (شناسایی و طبقه‌بندی مطالبات مؤسسات بیمه و نحوه محاسبه ذخایر آنها)، ۱۰۴ (سرمایه‌گذاری مؤسسات بیمه)، هزینه‌های پیاده‌سازی ابگم ۹ مانند تقویت فناوری، سیستم داده، گزارشگری و ... ناآشنایی جامعه حرفه‌ای حسابداری و افراد فعال صنعت از موانع پیاده‌سازی ابگم ۹ شناسایی شدند.

مطابق با نتایج حاصل از پژوهش حاضر، موسسه PWC (۲۰۲۱)، در پژوهش خود آثار و پیامدهای به‌کارگیری IFRS 9 را مواردی مانند شناسایی زودتر زیان کاهش ارزش مطالبات و وام‌ها، از جمله مطالبات تجاری و در نتیجه تفاوت مبلغ محاسبه شده با رویه فعلی را بیان کرد. همچنین، الزامات افشای جدید قابل توجه، نیاز به سیستم‌ها و فرآیندهای جدید برای جمع‌آوری داده‌های لازم، الزامات جدید پوشش ریسک و نبود راهنمای عملی برای حسابداری پوششی را به عنوان چالش مطرح نمودند. (Le Quang (۲۰۱۸) در پژوهش خود نشان داد استفاده از سیستم طبقه‌بندی دارایی با بهره‌گیری از مدل کسب و کار، کارکرد بهتری از نظر سرمایه‌گذاری‌های مالی داشته است ولی با این

حال تعیین مدل کسب و کار و میزان قضاوت لازم در تعیین مدل با چالش مواجه است. (Ho ۲۰۲۳) در شرکت‌های بیمه چالش‌هایی مانند درک و بکارگیری درست استانداردهای جدید حسابداری IFRS، یکپارچه سازی سیستم فناوری اطلاعات، چالش‌های مدیریت پروژه، منابع انسانی مورد نیاز برای گزارشگری مطابق ابگم و هزینه‌های بالای اجرا را معرفی کرد. مطابق نتایج پژوهش Ernst & Young (۲۰۲۱)، FVOCI بزرگترین طبقه‌بندی دارایی‌های مالی تحت ابگم ۹ خواهد بود و بیشتر سرمایه‌گذاری‌ها در اوراق بدهی واجد شرایط اندازه‌گیری به بهای مستهلک شده یا FVOCI می‌باشند که مسائل مربوط به اندازه‌گیری و طبقه‌بندی بخصوص اندازه‌گیری ارزش منصفانه، محاسبه زیان اعتباری مورد انتظار بیشتر چالش‌ها را به خود اختصاص می‌دهند.

ب) راهکارها

مصاحبه با ۱۸ نفر از خبرگان، با در نظر گرفتن ویژگی‌های خبرگی و تخصص آنها، با طرح سوالات مربوط به ارائه راهکار برای رفع چالش‌های شناسایی شده در حوزه‌های ۱. اندازه‌گیری و طبقه‌بندی، ۲. شناسایی زیان کاهش ارزش اعتباری، ۳. حسابداری مصون‌سازی، ۴. الزامات افشا و ۵. چالش‌های عمومی مربوط به ابزارهای مالی انجام گرفت.

در خصوص اندازه‌گیری و طبقه‌بندی، راهکارهایی مانند آموزش و تربیت افراد متخصص با دانش مالی و فنی کافی جهت اندازه‌گیری ارزش منصفانه، استفاده از طرح‌های انگیزشی برای استفاده از ارزش منصفانه مانند ضمانت‌نامه‌های اجرایی، تهیه دستوالعمل آزمون ویژگی جریان‌های نقدی و مدل کسب و کار ویژه ابزارهای مالی صنعت بیمه، تعیین خط مشی مدیریت داده برای مدل‌سازی اکچوئری، ارزشگذاری دارایی و بدهی مالی، تعیین سطح اهمیت در نوسانات سود و زیان، تقسیم‌بندی پرتفوی دارایی‌ها برای تعیین روش حسابداری، ارائه تجدید طبقه‌بندی به عنوان یک خط جداگانه در صورت سود یا زیان، سود و زیان جامع یا هر دو توسط خبرگان ارائه شدند.

برای رفع چالش‌های شناسایی زیان کاهش ارزش اعتباری، راهکارهایی مانند تقسیم‌بندی پرتفوی دارایی‌ها بر اساس ویژگی‌های مشترک ریسک اعتباری، تاسیس و سازمان‌دهی موسسات رتبه‌بندی و پایگاه‌داده‌های معتبر با به‌کارگیری متخصصان فنی توسط سازمان‌های ناظر، معرفی کنترل‌ها و مدل‌های ارزش‌گذاری جدید، اتخاذ رویکرد محتاطانه در تعیین مدل نرخ بهره برای اندازه‌گیری ارزش منصفانه در بیمه عمر، استفاده وسیع‌تر از اطلاعات و داده مانند استفاده از سیستم‌های مدیریت ریسک، موسسات یا سامانه‌های اعتبارسنجی، اصلاح آیین‌نامه ۱۰۱، شناسایی مولفه‌ها و متغیرهای مورد نیاز برای طراحی مدل شناسایی زیان مشابه احتمال قصور، آزمون استرس و ... در داخل کشور و بهره‌مندی و سفارشی‌سازی مفاهیمی مانند ماتریس انتقال، روش‌های شبیه‌سازی و ... مطرح شدند.

مصاحبه‌شوندگان برای پیاده‌سازی حسابداری مصون‌سازی، راهکارهایی همچون تقویت سیستم‌های مدیریت ریسک و تقویت اثربخشی کمیته ریسک از طریق آموزش مستمر و تربیت افراد متخصص، طراحی مدل‌های اندازه‌گیری ریسک، تطبیق مقررات توسط نهادهای ناظر، بهره‌مندی از افراد متخصص بادانش و تخصص مختلف مورد نیاز و ایجاد هم‌افزایی با ترکیب علوم مختلف، تهیه دستوالعمل مدون برای مدیریت سرمایه‌گذاری و مصون‌سازی ویژه صنعت، استفاده از وثایق برای کنترل و کاهش ریسک و طراحی و تعریف ابزارهای مالی قابل استفاده در بازار ایران جهت انجام مصون‌سازی پیشنهاد کردند.

در رابطه با الزامات افشای ابزارهای مالی، راهکارهایی برای تقویت و بهبود افشا ارائه شدند. مصاحبه‌شوندگان عنوان کردند که اگر چالش‌های مربوط به مباحث اندازه‌گیری، طبقه‌بندی و موارد مربوط به شناسایی زیان اعتباری رفع شوند، مشکلات مربوط به الزامات افشا برطرف خواهد شد. همچنین برای این موضوع مواردی مانند طراحی کنترل‌ها، فرآیندها و مدل‌ها بر مبنای افشای ۹ IFRS، افشاهای اضافی برای درک تاثیرات گذار بر صورت‌های مالی، ارائه اطلاعات بر اساس چیدمان حوزه حسابداری و مالی در نرم افزارهای مالی و پردازش آنها، تقویت راهبری شرکتی و تهیه دستوالعمل افشای کافی با همکاری جوامع حرفه‌ای به عنوان راهکار ارائه شدند.

مصاحبه‌شوندگان معتقدند شناسایی تغییرات لازم در زیرساخت سیستم فناوری اطلاعات و مدیریت داده، تهیه کتابچه راهنمای حسابداری برای اجرای ابگم ۹ و البته توسعه و بهبود مستمر آن، بخصوص آموزش برای ابگم ۹ و ۱۷ و تفاسیر مرتبط، ایجاد ارتباط موثر بین تخصص و حرفه (پیوند دانشگاه‌ها و موسسات آموزشی با صنعت)، هماهنگی قوانین و مقررات ملی با بین‌المللی، داشتن برنامه عملیاتی موفق و همه‌جانبه و تشکیل کمیته تخصصی (متشکل از علوم و تخصص‌های متنوع مورد نیاز) ناظر بر اجرا می‌تواند برای مرتفع شدن این چالش‌ها موثر واقع شوند. در کنار راهکارهای ارائه شده، مصاحبه‌شوندگان روی اجرای تدریجی و رویکرد همپوشانی ابگم ۹ در صنعت بیمه اتفاق نظر داشتند و تاکید کردند که پیاده‌سازی ابگم ۹ در این صنعت نیازمند برنامه‌ریزی و نظارت مرحله به مرحله می‌باشد.

جمع‌بندی و پیشنهادها:

به‌دنبال رشد شرکت‌های بیمه در سال‌های اخیر و ایفای نقش اساسی صنعت بیمه در عرصه اجتماع و اقتصاد کلان، شفافیت در اطلاعات مالی ارائه شده توسط شرکت‌های بیمه از اهمیت بالایی برخوردار می‌باشد. از طرفی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی می‌توانند نقش بسزایی در افزایش شفافیت گزارشگری صنعت بیمه کشور داشته باشند. ابگم ۹ با عنوان ابزارهای مالی برای شرکت‌های بیمه بسیار با اهمیت است، زیرا این شرکت‌ها سرمایه‌گذاری قابل توجهی در ابزارهای مالی داشته و بخش عمده‌ای از دارایی‌های شرکت‌های بیمه را مطالبات از بیمه‌گذاران و نمایندگان، سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار و سپرده‌های بانکی تشکیل می‌دهد و این امر باعث شد تا پژوهش حاضر با هدف شناسایی چالش‌ها و راهکارهای به‌کارگیری ابگم ۹ در صنعت بیمه کشور ایران انجام شود.

در این تحقیق چالش‌های پیاده‌سازی ابگم ۹ در صنعت بیمه با نظرخواهی از افراد آشنا و آگاه به استانداردهای مذکور و فعال در صنعت بیمه، مورد بررسی قرار گرفت. بدین منظور ۵ فرضیه در قالب چالش‌های بکارگیری ابگم ۹ در صنعت بیمه کشور در ۵ حوزه (۱) اندازه‌گیری و طبقه‌بندی ابزارهای مالی، (۲) مدل کاهش ارزش ابزارهای مالی، (۳) حسابداری مصون‌سازی ابزارهای مالی، (۴) الزامات افشای ابزارهای مالی و (۵) چالش‌های عمومی بکارگیری ابگم ۹ در صنعت بیمه کشور طراحی گردید. برای انجام آزمون فرضیه‌های تحقیق از پرسشنامه‌ای با ۴۱ گزاره استفاده شد. از بین ۴۱ گویه مورد بررسی، تمامی گویه‌ها مورد پذیرش قرار گرفت.

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد به‌دلیل خاص بودن صنعت بیمه، راهکارهای ارائه‌شده باید برای این صنعت سفارشی‌سازی شوند و برنامه‌ریزی برای اجرای گام به‌گام ابگم ۹ و البته بعد از اجرای ابگم ۱۷ صورت گیرد. برای این منظور ضروری است ابتدا، میزان تغییرات حسابداری مورد نیاز ارزیابی شود و تصمیم‌گیری در مورد استفاده از رویکرد «همپوشانی» یا «تعویقی» و معافیت‌های موجود برای اجرا انجام گیرد. به‌عبارتی تجزیه و تحلیل میزان تطابق و یا شکاف بین ابگم ۹ و نحوه عمل فعلی انجام گیرد. در واقع تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی در این زمینه بهتر است توسط کمیته‌ای متشکل از نمایندگان از سازمان‌های ناظر، شرکت‌های بیمه، سندیکای بیمه‌گران، جامعه حسابداران رسمی، سازمان حسابرسی، افراد متخصص در رشته‌های مورد نیاز مختلف انجام گیرد. هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری معتقد است، رویکرد همپوشانی برای همه صادرکنندگان قراردادهای بیمه قابل اجرا است، زیرا اطلاعات شفافی را ارائه می‌دهد که از اعمال ابگم ۹ حاصل می‌شود (IASB, 2016). تحت این رویکرد، یک شرکت ابگم ۹ را اعمال خواهد کرد، اما مجاز است مقادیر بین سود و زیان و سایر سود و زیان‌های جامع را برای برخی دارایی‌های مالی واجد شرایط، تجدید طبقه‌بندی کند. در نتیجه، برای دارایی‌های مالی واجد شرایط، شرکت همان سود یا زیان کل را گزارش می‌کند که گویی استاندارد قبلی (قبل از به‌کارگیری ابگم ۹) برای آن دارایی‌ها اعمال شده است. این امر به شرکت‌ها امکان می‌دهد تا از نوسانات اضافی سود و زیان که ممکن است در صورت اعمال ابگم ۹ ایجاد شود، پیشگیری کنند. به‌عبارتی، استفاده از رویکرد همپوشانی فرصت بیشتری فراهم می‌کند تا زیرساخت‌ها و سامانه‌ها از هرگونه شوک ناشی از تغییر نظام حسابداری در امان باشند.

از آنجاکه، با اجرای موفق الزامات ابگم ۹ و ۱۷، گزارشگری مالی در صنعت بیمه به استانداردهای جهانی نزدیک شده و با تغییرات الزام‌شده توسط این استانداردها، مدیریت ریسک، اندازه‌گیری، طبقه‌بندی، مدیریت دارایی-بدهی، کیفیت افشا و ... بهبود می‌یابد، رسیدن به این هدف، یک وحدت و انسجام محکم میان تمامی ذی‌نفعان پیاده‌سازی ابگم ۹ نظیر جوامع حرفه‌ای، شرکت‌های بیمه، نهادهای ناظر و قانون‌گذاران را می‌طلبد تا با شناسایی چالش‌های اجرای گام به‌گام ابگم ۹، راهکارهای ارائه‌شده برای هموارسازی مسیر اجرا، به‌کار گرفته شود و به بهبود کیفیت اطلاعات مالی و شفافیت در گزارشگری مالی در صنعت بیمه کمک کند. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی، محققان به شناسایی و برنامه‌ریزی مراحل اجرا بپردازند و برآورد تأثیرات مالی و حسابداری اجرای ابگم ۹ در صنعت بیمه را مورد بررسی قرار دهند.

تعارض منافع:

نویسندگان اعلام می‌دارند که هیچ تضاد منافی در مورد انتشار تحقیق ثبت شده وجود ندارد. علاوه بر این، موارد اخلاقی از جمله سرقت ادبی، رضایت آگاهانه، رفتار نادرست، جعل و/یا جعل داده‌ها، انتشار مضاعف و یا سوء رفتار به طور کامل توسط نویسندگان رعایت شده است.

منابع:

Mahavarpour, R.; Mashayekh, SH.; Rahmani, A., (۲۰۱۹). Challenges on Implementing Accounting Derivative Instruments International Financial Reporting Standards No. ۹. *Financial Accounting*, ۱۱ (۴۳): ۱-۲۶ (۱۵ pages). [In Persian]

<http://qfaj.mobarekeh.iau.ir/article-۱-۱۹۹۰-fa.html>

Moghaddasi Nikjeh, M.; Hejazi, R.; Akbari, M.; Dehghan Dehnavi, M., (۲۰۱۷). Impact of estimating fair values of bank loans using the approach of the International Financial Reporting Standards (case study: an Iranian Bank). *Accounting and Auditing Review*, ۴ (۲۴): ۵۹۷-۶۲۱ (۲۵ pages). [In Persian]

https://acctgrev.ut.ac.ir/article_۶۵۱۳۸.html?lang=fa

Movaffagh, S.; Rahmani, A.; Niakan, L.; Maddahi, A., (۲۰۲۰). Implementation International Financial Reporting Standards in insurance industry. *Applied research in financial reporting*, ۹ (۱۷): ۲۲۷-۲۵۶ (۲۹ pages). [In Persian]

https://www.arfr.ir/article_۱۲۸۱۵۱_bAf-e7e9fdaAdVa9-۷Yc7f9Yc4۲۷۵۵b۲.pdf

Nanthagopan, Y., (۲۰۲۱). Review and comparison of multi-method and mixed method application in research studies. *Journal of Advanced Research*, ۲(۳), ۵۵-۷۸ (۲۴ pages).

<https://www.cceol.com/search/article-detail?id=۱۰۱۸۵۲>

Owais, W. O., Dahiyat, A. A., (۲۰۲۱). Readiness and challenges for applying IFRS ۱۷ (insurance contracts): The case of Jordanian insurance companies. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 8(۳), ۲۷۷-۲۸۶ (۱۰ pages).

<https://koreascience.kr/article/JAKO۲۰۲۱۰۶۴۳۸۵۴۳۲۹۱.pdf>

Oyewo, B., (۲۰۲۰). Post-implementation challenges of fair value measurement (IFRS ۱۳): Some empirical evidence. *African Journal of Economic and Management Studies*, ۱۱(۴), ۵۸۷-۶۰۷ (۲۱ pages).

<https://www.emerald.com/insight/content/doi/۱۰.۱۱۰۸/AJEMS-۰۵-۲۰۱۹-۰۱۸۳/full/html>

PWC. (۲۰۱۴), Price Waterhouse Coopers, "IFRS ۹ – Classification and measurement", No. US ۲۰۱۴-۰۵ August ۱۳, ۲۰۱۴ (۲۰ pages).

<https://www.pwc.nl/nl/banken/assets/documents/in-depth-ifs۹-classification-measurement.pdf>

PWC. (۲۰۲۰). IFRS ۹ for insurers (۱۱ pages).

<https://www.pwc.co.uk/audit-assurance/assets/pdf/ifs۹-۹-impact-insurers-ifs۹-۱۷-interaction.pdf>

PWC. (۲۰۲۱). IFRS ۹ financial instruments—understanding the basics (۴۱ pages).

<https://www.pwc.co.uk/who-we-are/regions/london/PwC-IFRS۹-understanding-the-basics.pdf>

Sahin, M. D., & Ozturk, G., (۲۰۱۹). Mixed method research: Theoretical foundations, designs and its use in educational research. *International Journal of Contemporary Educational Research*, ۶(۲), ۲۰۱-۲۱۰ (۱۱ pages).

<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/۸۸۰۶۱۹>

Shkolnyk, I. O.; Bondarenko, Y. K.; Balatskyi, Y. O., (۲۰۱۹). Financial risks of the stock market: opportunities and specifics of their insurance (۱۱ pages).

https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/۱۲۳۴۵۶۷۸۹/۸۲۲۷۵/۱/IMC_۲۰۱۹_۰۱_Shkolnyk.pdf

Shubita, D. M. F., AL-Hait, F. I. M. S., (۲۰۱۷). The impact of applying International Financial Reporting Standard (IFRS ۹) on the quality of the accounting system outcomes of the insurance companies in Jordan (۲۰ pages).

<https://platform.almanhal.com/Files/Articles/۱۱۴۲۵>

Soye, Y. A., Raji, O. A., (۲۰۱۶). The comparability of pre and post adoption IFRS in Nigeria insurance companies. *Journal of Management and Corporate Governance*, ۸(۲), ۴۱-۵۳ (۱۲ pages).

https://scholar.google.com/scholar?hl=en&as_sdt=۰٪۲C۵&q=The+Comparability+of+Pre+and+Post+Adoption+IFRS+in+Nigeria+Insurance+Companies++&btnG

Sy, S., Petitjean, M., (۲۰۱۶). Impairment modelling for financial assets under IFRS ۹ (Doctoral dissertation, Master Thesis Business Engineering Universite Catholique de Louvain (Belgique)). (۱۰۰ pages)

https://dial.uclouvain.be/memoire/ucl/fr/object/thesis%۲A۱۱۳۸۴/datastream/PDF_۰۱/view

Taheri, M.;Rahmani, A. (۲۰۱۷). Financial Loans Cost or Fair Value, Which One Has More Effect on Credit Loss of Banking System. *Journal of Monetary & Banking Researches (JMBR)*, ۱۰ (۳۳): ۴۸۱-۵۰۸ (۲۸ pages). [In Persian]

<https://jmbr.mbri.ac.ir/article-۱-۷۵۲-fa.pdf>

زود آید ویدئو پیش نشده